

Skattamál vegna fjárfestinga í sjóðum

Desember 2020

Sérhverjar tekjur af hlutdeildarskírteinum eru skattlagðar sem vaxtatekjur samkvæmt 8. gr. laga nr. 90/2003, um tekjuskatt. Skattaleg meðferð er mismundandi eftir því hvort um er að ræða aðila heimilisfasta á Íslandi eða heimilisfasta erlendis og jafnframt eftir því hvort um er að ræða einstaklinga utan rekstrar eða einstaklinga með rekstur eða hvort um er að ræða lögaðila. Skattstofn við innlausn hlutdeildarskírteina er reiknaður sem mismunur á innlausnarverði og kaupverði hlutdeildarinnar. Á hverjum tíma er reiknað meðalkaupverð allrar hlutdeildar hvers hlutdeildarskírteinishafa og er það lagt til grundvallar við útreikning staðgreiðslu skatts á fjármagnstekjur við sérhverja innlausn í sjóðnum.

Samkvæmt lögum nr. 94/1996, um staðgreiðslu skatts á fjármagnstekjur er innheimtur af innlendum einstaklingum 22% staðgreiðsluskattur af fjármagnstekjum, svo sem vegna hagnaðar af sölu og/eða innlausn hlutdeildaskírteina og mögulegri arðgreiðslu úr sjóðum um sameiginlega fjárfestingu samkvæmt lögum nr. 128/2011, um verðbréfasjóði og lögum nr. 45/2020, um rekstraraðila sérhæfðra sjóða. Staðgreiðsla skatts á fjármagnstekjur er bráðabirgðagreiðsla og fer endanlegt uppgjör fram við álagningu opinberra gjalda ár hvert. Við álagningu er tekið tillit til að skattleysismarkað fjármagnstekna hjá einstaklingum utan rekstrar. Skattleysismörk fjármagnstekna (arðs, vaxta og söluhagnaðar) eru 300.000 kr. (frá og með 1. janúar 2020) og er ofgreidd staðgreiðsla eftir atvikum endurgreidd við álagningu. Ef fjármagnstekjurnar flokkast sem rekstrartekjur hjá einstaklingi eru þær skattlagðar við álagningu í samræmi við 3. tölul. 1. mgr. 61. gr. laga nr. 90/2003, um tekjuskatt. Staðgreiðsla er ávallt innheimt við innlausn eða framsal hlutdeildarskírteina og kemur afdregin staðgreiðsla til frádráttar við álagningu opinberra gjalda á næsta ári eftir að tekjuári lýkur. Við afdrátt staðgreiðslu skatts á fjármagnstekjur er stofn til staðgreiðslu reiknaður á mismun verðmætis innlausnarfjárhæðar og meðalkaupverðs sem haldið er sérstaklega utan um (stofnverð).

Við skattskil skattskyldra lögaðila er áfallin gengisbreyting af hlutdeildarskírteinum færð til tekna eða gjalda á rekstrarreikningi og kemur þannig inn í útreikning á tekjuskattsstofni rekstrartekna og skattleggst í því skatthlutfalli sem gildir um viðkomandi félagsform lögaðilans. Hlutföll þessi eru nú 20% fyrir hlutafélög og 37,6% fyrir sameignarfélög. Staðgreiðsla fjármagnstekjuskatts er lögð á innleystar fjármagnstekjur þessara aðila með 22% staðgreiðsluhlutfalli og er sú skattgreiðsla bráðabirgðagreiðsla upp í væntanlega álagningu tekjuskatts. Ef staðgreiðsla reynist hafa verið ofgreidd (þ.e. afdregin staðgreiðsla reynist hærri en álagður tekjuskattur) þá er hún endurgreidd við álagningu tekjuskatts árið á eftir staðgreiðsluárinu.

Lögaðilar sem almennt eru undanþegnir skattskyldu samkvæmt 1., 2., 4., 5., 6. og 7. tölul. 4. gr. laga nr. 90/2003, um tekjuskatt, eru engu að síður skyldir til að greiða skatt af tekjum af sölu eða öðru framsali hlutdeildarskírteina og er skattur sá innheimtur í staðgreiðslu með 22% skatthlutfalli. Eftirtaldir lögaðilar sæta hvorki

skattlagningu né staðgreiðslu af tekjum af hlutdeildarskírteinum, sbr. 5. mgr. 71. gr. laga nr. 90/2003, um tekjuskatt, með síðari breytingum: Lánasjóður íslenskra námsmanna, Byggðastofnun, Íbúðalánasjóður, Framkvæmdasjóður fatlaðra, Framkvæmdasjóður aldraðra, Framleiðnisjóður landbúnaðarins, Lánasjóður sveitarfélaga ohf., Lánasjóður Vestur-Norðurlanda, Seðlabanki Íslands, Nýsköpunarsjóður atvinnulífsins, Fiskræktarsjóður, lífeyrissjóðir samkvæmt lögum um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, og starfstengdir eftirlaunasjóðir sem heimild hafa til að taka á móti iðgjöldum til myndunar eftirlaunaréttar. Samkvæmt 3. mgr. 2. gr. laga nr. 94/1996, um staðgreiðslu skatts á fjármagnstekjur, eru sjóðir sem starfa samkvæmt lögum nr. 128/2011, um verðbréfasjóði og lögum nr. 45/2020, um rekstraraðila sérhæfðra sjóða, lánastofnanir, verðbréfafyrirtæki og verðbréfamiðstöðvar og líftryggingafélög undanþegin staðgreiðslu af fjármagnstekjum.

Erlendir einstaklingar og erlendir lögaðilar sæta 12% staðgreiðslu af fjármagnstekjum, vegna hagnaðar af sölu og/eða innlausn hlutdeildaskírteina og mögulegri arðgreiðslu úr sjóðum um sameiginlega fjárfestingu samkvæmt lögum nr. 128/2011, um verðbréfasjóði og lögum nr. 45/2020, um rekstraraðila sérhæfðra sjóða. Erlendir einstaklingar geta skilað skattframtali vegna fjármagnstekna og fengið sams konar skattleysismörk og innlendir einstaklingar eða 300.000 kr. á ári.

Frá skattskyldu erlendra aðila gilda ákveðnar undanþágur. Aðilar sem eru heimilisfastir í landi sem Ísland hefur gert tvísköttunarsamning við, og þar sem sá samningur gerir ráð fyrir að ekki sé haldið eftir staðgreiðslu af vaxtatekjum þeirra, teljast ekki skattskyldir af vaxtatekjum sem upprunnar eru hér á landi. Það er þó forsenda fyrir því að þessi undanþága komi til framkvæmda við staðgreiðslu að sótt hafi verið um hana til ríkisskattstjóra á til þess gerðu eyðublaði RSK 5.42.

Rétt er að vekja athygli á því að skattalög geta breyst frá einum tíma til annars og gildandi reglur til dæmis varðandi skattskyldu, skatthlutföll, skattleysismörk og/eða ákvörðun skattstofna geta tekið breytingum ef lögum verður breytt. Þá geta ný lög verið sett sem kveða á um nýja skattlagningu á tekjum og eignum. Skattfrankvæmd, þar með talið um staðgreiðslu fjármagnstekjuskatts, er hagað í samræmi við leiðbeiningar og ákvarðanir ríkisskattstjóra. Ef yfirskattanefnd eða dómstólar komast að þeirri niðurstöðu að slík framkvæmd hafi reynst röng í einhverjum atriðum þá fer um leiðréttingar í slíkum tilvikum eftir þeim reglum sem gilda lögum samkvæmt, sbr. einkum 3. mgr. 101. gr. laga nr. 90/2003, um tekjuskatt. Viðskiptavinum er ráðlagt að leita til sérfróðra aðila um skattalega stöðu sína, svo sem til embættis ríkisskattstjóra, endurskoðenda eða lögmannna sem sérhæft hafa sig í skattamálum.